Algemene Rekenkamer

Resultaten verantwoordings-onderzoek 2014 hoofdstuk de Koning (I)

20 mei 2015

Dit document bevat alle resultaten van ons Verantwoordingsonderzoek 2014 bij hoofdstuk de Koning (I) zoals gepubliceerd op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek. De tekst op de website en in dit document is vastgesteld op 1 mei 2015. Dit document is op 20 mei 2015 aangeboden aan de Tweede Kamer.

Algemene Rekenkamer, Lange Voorhout 8, Postbus 20015, 2500 EA Den Haag

Over dit onderzoek

Verantwoordingsdag
Op Verantwoordingsdag (de derde woensdag in mei) verantwoorden ministers zich met hun jaarverslagen aan de Staten-Generaal. De jaarverslagen moeten zekerheid geven dat het geld is besteed aan het doel waarvoor het beschikbaar is gesteld en dat bij de besteding de wet- en regelgeving is nageleefd.
De Algemene Rekenkamer doet onderzoek naar de verantwoording van de ministers en presenteert de resultaten daarvan ook op Verantwoordingsdag.

Verantwoordingsonderzoek
Bij het jaarlijks verantwoordingsonderzoek kijken we zowel naar de kwaliteit van de jaarverslagen als naar de kwaliteit van de bedrijfsvoering en de totstandkoming van de beleidsinformatie. Het verantwoordingsonderzoek is een wettelijke taak van de Algemene Rekenkamer. Op basis van de jaarverslagen en ons onderzoek kan het parlement na Verantwoordingsdag met het kabinet in gesprek over wat er terecht is gekomen van de plannen die ruim anderhalf jaar ervoor – op Prinsjesdag - aan het parlement zijn gepresenteerd. Als alles goed is kunnen de Staten-Generaal vervolgens decharge verlenen aan de ministers: de ministers worden dan ontheven van hun verantwoordelijkheid voor het beleid en de daaraan verbonden financiële consequenties waarover ze zich in de jaarverslagen hebben verantwoord.

Meer informatie over het verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek. Daar vindt u ook alle resultaten van het verantwoordingsonderzoek, over dit begrotingshoofdstuk en over de andere begrotingshoofdstukken.

De Koning 2014
Dit zijn de resultaten van het verantwoordingsonderzoek over het jaar 2014 bij het Jaarverslag van de Koning. We presenteren:

- de hoofdpunten uit ons onderzoek
- onze bevindingen en oordelen over:
  - de bedrijfsvoering
  - de financiële informatie.

Als achtergrondinformatie nemen we ook de belangrijkste ontwikkelingen bij het jaarverslag van de Koning en enkele kengetallen op.

Inhoud

1 Hoofdpunten verantwoordingsonderzoek 2014 bij de Koning 1

2 Kengetallen en ontwikkelingen De Koning 4
2.1 Kengetallen 4
2.2 Ontwikkelingen 5

3 Bedrijfsvoering De Koning 6
3.1 Beheer 6

4 Financiële informatie De Koning 7
4.1 Oordeel rechtmatigheid financiële informatie 7
4.2 Oordeel weergave financiële informatie 7
4.3 Rechtmatigheid en deugdelijke weergave op artikelniveau 8
4.4 Financiële informatie per artikel De Koning in relatie tot onvolkomenheden 8
4.5 Overzicht fouten en onzekerheden De Koning 9

1 Hoofdpunten verantwoordingsonderzoek 2014 bij hoofdstuk de Koning

Evaluatie begroting van de Koning op komst

In 2014 is de inhoud en opzet van het jaarverslag van de Koning conform voorgaande jaren. Het jaarverslag brengt de uitgaven ten behoeve van de uitoefening van het koningschap in beeld, zoals dat in 2010 met de Tweede Kamer is afgesproken. Andere uitgaven, zoals die voor beveiliging, staatsbezoeken en instandhouding van paleizen, worden op grond van deze uitgangspunten niet op de begroting van de Koning verantwoord, maar op de begrotingen van desbetreffende ministeries. Desbetreffende ministers dragen hiervoor de (individuele) ministeriële verantwoordelijkheid. De uitgaven voor het Koningshuis zijn in die begrotingen echter niet specifiek zichtbaar.
Bij de kamerbehandeling van de begroting 2015 waren er veel vragen over de gebrekkige transparantie van de begroting. De minister-president heeft bij de begrotingsbehandeling 2015 toegezegd in mei 2015 met een evaluatie te komen naar de wijze van verantwoorden van de uitgaven die samenhangen met de uitoefening van het koningschap.

Commissie Herziening stelsel kosten Koninklijk Huis 2008-2009

Ook in 2008 en 2009 was er veel aandacht voor de kosten van het Koningshuis. In de media verschenen kritische artikelen over de kosten van het koningshuis. En vanuit de Tweede Kamer kwam de vraag om meer transparantie te geven over de uitgaven die samenhangen met het uitoefenen van het koningschap. Een deel van het probleem was dat de kosten verspreid stonden over verschillende begrotingshoofdstukken en de verschillende ministeries niet altijd even duidelijk de kosten bepaald hadden. Sinds het jaarverslag 2004 was er wel een bijlage bij Hoofdstuk I waarin die kosten bij elkaar werden gezet. Ook wij hadden in die periode kritiek op deze bijlage. In ons Rapport bij het Jaarverslag 2007 schreven we: ‘De Algemene Rekenkamer acht nadere bezinning op de status en de totstandkoming van (de informatie in) de bijlage noodzakelijk. De Algemene Rekenkamer ziet 2 mogelijkheden: òf de bijlage groeit binnen een termijn van 2 tot 3 jaar uit tot een volwaardig, controleerbaar en goed te keuren onderdeel van het jaarverslag van het

Huis der Koningin, òf het ministerie van Algemene Zaken draagt binnen een termijn van 2 tot 3 jaar op een andere manier zorg voor de door de Tweede Kamer gevraagde inzichtelijke en integrale verantwoording van de kosten.'

Er werd een commissie Herziening stelsel kosten Koninklijk Huis ingesteld met als onafhankelijk voorzitter de voormalige minister van Financiën de heer Zalm. Op 27 februari 2009 heeft de stuurgroep herziening stelsel kosten Koninklijk Huis rapport uitgebracht. De Tweede Kamer stemde in met de voorstellen van de commissie: er komen 3 artikelen.

- Art 1: de uitkeringen krachtens de Wet financieel statuut Koninklijk Huis.
- Art 2: de functionele uitgaven, ofwel de declaratie van de Dienst Koninklijk Huis: de kosten gerelateerd aan de uitoefening van het koningschap. De kosten worden in rekening gebracht bij de Minister-President, die ze dan in Hoofdstuk I verantwoord.
- Art 3: de kosten van voorlichting (Rijksvoorlichtingsdienst), Militair Huis en het kabinet van de Koning(in) en de kosten van de bezoeken aan de Caraïben.

Verder is afgesproken een analogiebenadering te hanteren, ofwel de kosten van beveiliging (bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie), staatsbezoeken (bij Buitenlandse Zaken) en instandhouding monumenten (paleizen) (bij Wonen en Rijksdienst) worden binnen die andere begrotingen verantwoord, omdat die kosten ook onder de verantwoordelijkheid van die ministers vallen. Deze kosten zijn niet specifiek zichtbaar in die verantwoordingen.

Over de begroting van de Koning wordt ook uitleg gegeven in het Jaaroverzicht 2014 van Het koninklijk Huis, dat 25 maart 2015 verschenen is. Dit Jaaroverzicht bevat een selectie van honderd activiteiten, aangevuld met andere informatie over de werkzaamheden van met name de Koning, de Koningin en Prinses Beatrix.

De minister-president heeft toegezegd in mei 2015 de uitkomst te presenteren van de evaluatie van de wijze van verantwoorden van de uitgaven die samenhangen met de uitoefening van het koningschap.

Belangrijkste oordelen over 2014

Oordeel rechtmatigheid financiële informatie: geen fouten in de financiële informatie die de tolerantiegrenzen overschrijden.

Reactie van de minister

De minister-president, minister van Algemene Zaken, schrijft dat hij met belangstelling kennis heeft genomen van ons conceptrapport bij het jaarverslag 2014 van de Koning. Hij schrijft: 'Tot mijn genoegen

constateert u geen onvolkomenheden. De in het jaarverslag opgenomen financiële informatie is rechtmatig, is deugdelijk weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.'

Gelet op dit positieve oordeel, ziet hij geen aanleiding voor een nadere reactie.

Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

2 Kengetallen en ontwikkelingen De Koning

2.1 Kengetallen

In onderstaand overzicht schetsen we de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten van het begrotingshoofdstuk van de Koning van 2014, in vergelijking met 2013 en 2012.

De Koning in cijfers (bedragen in euro's)

Verplichtingen	**2014**	**40,1 miljoen**
	2013	40,6 miljoen
	2012	40,2 miljoen
Uitgaven	**2014**	**40,1 miljoen**
	2013	40,6 miljoen
	2012	40,2 miljoen
Ontvangsten	**2014**	**0,2 miljoen**
	2013	0,4 miljoen
	2012	0,4 miljoen

In de begroting van de Koning staan op artikel 1 de uitgaven in het kader van de grondwettelijke uitkering aan de leden van het Koninklijk Huis, op artikel 2 de functionele uitgaven van de Koning. En op artikel 3 worden de doorbelaste uitgaven van andere begrotingen verantwoord. Meer specifiek gaat het daarbij om de doorberekening van de kosten van het Militaire Huis door het Ministerie van Defensie en de uitgaven voor het Kabinet van de Koning en een deel van de kosten van de Rijksvoorlichtingsdienst van de begroting van het Ministerie van Algemene Zaken.
De kosten van de huisvesting, beveiliging en staatsbezoeken staan op de begrotingen van de daarvoor verantwoordelijke ministers van respectievelijk Wonen en Rijksdienst, Veiligheid en Justitie en Buitenlandse zaken.

2.2 Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzonderheden te melden.

3 Bedrijfsvoering De Koning

3.1 Beheer

De minister-president, minister van Algemene Zaken is op grond van de Comptabiliteitswet 2001, artikel 19 verantwoordelijk voor het beheer van de begroting van de Koning. Het beheer van deze begroting is onderdeel van het Ministerie van Algemene Zaken.

4 Financiële informatie De Koning 7

Leeswijzer
Hier vindt u de resultaten van ons onderzoek naar de financiële informatie in het jaarverslag. We geven een oordeel over:

- de rechtmatigheid van de financiële informatie;
- de deugdelijke weergave van de financiële informatie;
- de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave van de financiële informatie op artikelniveau.

Meer informatie over ons verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek bij 'Over dit onderzoek'.

4.1 Oordeel rechtmatigheid financiële informatie

De in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie in het Jaarverslag 2014 van de Koning is rechtmatig. De door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u in het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie. Wij geven ons oordeel onder voorbehoud van goedkeuring van de slotwetmutaties door de Staten-Generaal.

Voorbehoud bij het oordeel over de financiële informatie De Koning
Het bedrag aan verplichtingen omvat in totaal 61.000 euro aan overschrijdingen op het begrotingsartikel 3. Het bedrag aan uitgaven omvat in totaal 61.000 miljoen euro aan overschrijdingen op het begrotingsartikel 3. Gaan de Staten-Generaal niet akkoord met de daarmee samenhangende slotwetmutaties, dan moeten wij onze oordelen over de financiële informatie mogelijk herzien.

4.2 Oordeel weergave financiële informatie

De in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie in het Jaarverslag 2014 van de Koning is deugdelijk weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. De door ons aangetroffen fouten en

onzekerheden vindt u bij het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

4.3 Rechtmatigheid en deugdelijke weergave op artikelniveau

Wij controleren ook op artikelniveau de deugdelijke weergave en de rechtmatigheid van de financiële informatie. Wij hebben hierbij geen belangrijke fouten en/of onzekerheden geconstateerd in het Jaarverslag 2014 van de Koning. De door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u bij het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

4.4 Financiële informatie per artikel De Koning in relatie tot onvolkomenheden

In het overzicht financiële informatie per begrotingsartikel (pdf) is te zien dat er geen artikelen gevolgen ondervinden van onvolkomenheden, omdat er ook geen onvolkomenheden zijn.

Financiële informatie per begrotingsartikel 2014 De Koning (I)

		Onvolkomenheden	
		geen onvolkomenheden	Tolerantiegrenzen overschreden? Artikelniveau
Beleidsartikelen	**Uitgaven 2014 (x 1.000)**		
01 Grondwettelijke uitkering aan de leden van het koninklijk huis	€ 7.592		nee
02 Functionele uitgaven van de Koning	€ 26.833		nee
03 Doorbelaste uitgaven van andere begrotingen	€ 5.691		nee

artikel dat gevolgen kan ondervinden van de onvolkomenheid (mogelijke gevolgen voor bv rechtmatigheid, betrouwbaarheid gegevens of doelrealisatie)
€ artikel waar fouten of onzekerheden in de rechtmatigheid of deugdelijke weergave zijn geconstateerd als gevolg van de onvolkomenheid

4.5 Overzicht fouten en onzekerheden De Koning

Het totale overzicht van fouten en onzekerheden bestaat uit 5 verschillende onderdelen. We nemen alleen de tabellen op over de onderdelen waarin we fouten en/of onzekerheden hebben geconstateerd.

- Verplichtingen
- Uitgaven + ontvangsten (pdf)
- Baten-lastenagentschappen
- Saldibalans
- Afgerekende voorschotten

OVERZICHT FOUTEN EN ONZEKERHEDEN IN DE FINANCIËLE INFORMATIE IN HET JAARVERSLAG 2014 VAN DE KONING (I)

Uitgaven + ontvangsten (€ x 1000)

Art. nr.	Omschrijving	Verantwoord bedrag *	Fout		Onzekerheid		Totaal F + O		Tolerantie overschreden?		Onzekerheid over volledigheid
			Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	
Niet-beleidsartikelen											
1	Grondwettelijke uitkering aan de leden van het koninklijk huis	7.592	-	-	-	-	-	-			-
2	Functionele uitgaven van de Koning	26.898	-	-	-	-	-	-			-
3	Doorbelaste uitgaven van andere begrotingen	5.822	-	-	19	-	19	-	nee		-
Totaal		40.312	-	-	19	-	19	-			-

	Totaal Uitgaven en Ontvangsten	40.312	
	Rechtmatigheid		
	Procentuele fout	0,00%	
	Procentuele onzekerheid	0,05%	Tolerantiegrens niet overschreden
	Deugdelijke weergave		
	Procentuele fout	0,00%	
	Procentuele onzekerheid	0,00%	